

HET INTERVIEW - MORAALFILOSOOF JOHAN BRAECKMAN

‘Je mag niet weigeren omdat de aanvrager een gevangene is’

15 SEPTEMBER 2014 | France Van Nieuwenborgh

Gedetineerde Frank Van Den Bleeken krijgt na een lange procedureslag euthanasie. Hij heeft geen andere optie dat hem uit zijn psychisch lijden kan verlossen. Is euthanasie een alternatief voor psychologische hulp? France Van Nieuwenborgh

BELGA

Frank Van Den Bleeken is de eerste geïnterneerde die euthanasie krijgt om een einde te maken aan zijn psychisch lijden. Rond zijn twintigste verjaardag werd Van Den Bleeken veroordeeld voor verkrachtingen en de dood van een 19-jarige vrouw. Omdat hij ontoerekeningsvatbaar is en aan psychische aandoeningen lijdt, kreeg hij geen straf, maar

werd hij opgesloten in de gevangenis omdat er geen psychiatrische instelling was die hem aangepaste zorg kon verlenen. Ondertussen zit hij daar meer dan 25 jaar, als psychiatrisch patiënt tussen criminelen. Drie jaar geleden begon Van Den Bleeken procedures om zijn levensomstandigheden te verbeteren.

Hij vroeg professor Wim Distelmans om euthanasie, maar Distelmans wilde daar pas op ingaan als alle andere mogelijkheden waren uitgeput. Uiteindelijk bleven er twee opties over: euthanasie of opname in de Pompestichting in Nederland, waar ze die psychologische hulp voor (seksuele) delinquenten wel aanbieden. Dat laatste bleek geen oplossing om juridische redenen: alleen Nederlanders mogen daar verblijven. Het enige wat overbleef, was de mogelijkheid tot euthanasie. Er is daarover een akkoord bereikt met het ministerie van Justitie.

Van Den Bleeken is de eerste gedetineerde die euthanasie krijgt wegens een ongeneeslijke psychische aandoening. Moraalfilosoof Johan Braeckman van de Universiteit Gent over de deur die opengaat voor geïnterneerden die euthanasie willen.

Vreest u niet voor een toename van het aantal euthanasie-aanvragen bij gevangenen?

‘Er zullen ongetwijfeld meer vragen binnenkomen, maar dat wil niet zeggen dat iedereen die een aanvraag indient recht heeft op euthanasie. Elk geval wordt individueel bekeken, de deur wordt niet zomaar opengezet.’ ‘Na een aanvraag voor euthanasie vanwege psychisch lijden moeten drie psychiaters de situatie beoordelen, en er moet een arts gevonden worden die de euthanasie wil uitvoeren. Bovendien evalueert ook een evaluatiecommissie alle uitgevoerde euthanasiegevallen.’ ‘Onze wet zegt dat iedereen die ongeneeslijk lijdt, recht heeft op een menswaardig levenseinde. De wet beklemtoont terecht de menselijke autonomie, waarbij de beslissing van de patiënt ernstig wordt genomen, en empathie, de arts die de patiënt uit het lijden wil verlossen. Wanneer een aanvraag legitiem is, kan je de aanvraag niet weigeren omdat het van een gevangene komt. Iedereen is gelijk voor de wet.’

Frank Van Den Bleeken deed zijn verhaal bijna een jaar geleden in een Panorama-reportage. Professor Wim Distelmans was daarin sceptisch en benadrukte dat hij als arts nog altijd de handeling moet uitvoeren, terwijl het psychiaters zijn die oordelen of de euthanasie legitiem is. Begrijpt u die reactie?

‘Ik begrijp die reactie volkomen. Maar onze euthanasiewet heeft wettelijk vastgelegd dat ook patiënten die psychisch lijden euthanasie kunnen aanvragen. Als psychiaters oordelen dat de patiënt hieraan lijdt, kan de arts tot euthanasie overgaan. Let wel: het is belangrijk te weten dat de arts niet verplicht wordt. Artsen kunnen legitieme aanvragen weigeren. (Van Den Bleeken moest uiteindelijk op zoek naar een andere arts, red.)’

In dit geval was het een kwestie van dood of leven: euthanasie of psychologische hulp. Maar de nodige hulp ontbreekt in België. Wordt daar nu iets aan gedaan?

‘Er moet ongetwijfeld werk worden gemaakt van instellingen voor psychologische hulp. Niet om euthanasie te vermijden, maar om de gevangenen in het algemeen beter te kunnen opvangen. België is daarvoor al veroordeeld door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens. Het team van professor Distelmans zat al verschillende keren samen met de ministeries, en ik hoop dat de politiek er oor voor heeft. Al speelt er waarschijnlijk ook een tekort aan geld mee.’

Hoe denkt u dat de publieke opinie zal reageren op – kort door de bocht – euthanasie als alternatief voor psychologische hulp bij seksuele delinquenten?

‘Mensen kunnen daar op verschillende manieren op reageren. De levensomstandigheden van Frank beïnvloeden zijn conditie en psyche zodanig dat hij euthanasie als enige uitweg ziet.’ ‘De publieke opinie kan hier cynisch op reageren, kritiek uiten op het gevangensysteem, pleiten voor meer zorg... Ik vind het niet terecht om op basis van dit verhaal ons systeem aan te vallen, maar het kan wel een goede incentive zijn om er iets aan te veranderen.’

dS + VERWANTE ARTIKELS

VANDAAG

| 6 VRAGEN - AL 15 GEÏNTERNEERDEN VROEGEN EUTHANASIE

‘Aantal euthanasie-aanvragen zal alleen nog toenemen’

(http://www.standaard.be/cnt/dmf20140915_01270056)

GISTEREN

| EUTHANASIE GEÏNTERNEERDE VERKRACHTER GOEDGEKEURD

‘Frank is opgelucht’

De geïnterneerde Frank Van Den Bleeken mag overgebracht worden naar een ziekenhuis om euthanasie te laten uitvoeren. Hij had een kort geding ingespannen tegen de minister van Justitie om dat gedaan te krijgen.

(http://www.standaard.be/cnt/dmf20140914_01267339)

OP DE NIEUWSSITE

Vandaag om 06:09 [Vijftien geïnterneerden willen euthanasie \(http://www.standaard.be/cnt...](http://www.standaard.be/cnt...)

(/plus/avond)

Lees de volledige editie >

(/plus/avond)

Bovenstaand artikel verscheen in dS Avond.

Lees de integrale avondeditie.

(<http://www.standaard.be/plus/avond>)